

ANALÝZA HLAVNÍCH PROBLÉMŮ K ŘEŠENÍ V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ V ORP HOŘICE, POPIS JEJICH PŘÍČIN A NÁVRHY ŘEŠENÍ

Zpracováno v rámci projektu
MÍSTNÍ AKČNÍ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ PRO ORP HOŘICE II
Reg. číslo projektu: CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0009095

ŘÍJEN 2022

Tato příloha nebyla v říjnu 2022 aktualizovaná oproti verzi z roku 2020, protože není potřeba analýzu problémů, jejich příčiny ani návrhy k řešení upravovat. Jedná se o analýzu z dlouhodobého hlediska, a proto i změnu bude možné hodnotit až s určitým časovým odstupem.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Obsah

1	VYMEZENÍ HLAVNÍCH PROBLÉMOVÝCH OBLASTÍ A KLÍČOVÝCH PROBLÉMŮ	2
2	PROBLÉMOVÉ OBLASTI, JEJICH PŘÍČINY A NÁVRHY ŘEŠENÍ	2
2.1	ROZDÍLY MEZI JEDNOTLIVÝMI ŠKOLAMI V ÚZEMÍ.....	2
2.2	ORGANIZAČNÍ A PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ PROVOZU ŠKOL, PROFESNÍ ROZVOJ PEDAGOGŮ A ŘEDITELŮ	3
2.3	ROZVOJ INDIVIDUÁLNÍCH POTŘEB DĚTÍ (NADANÉ DĚTI, DĚTI SE SVP, INKLUZE)	6
2.4	INFRASTRUKTURA ŠKOL A FUNKČNÍ PROSTŘEDÍ ŠKOLY	8
2.5	KVALITNÍ, BEZPEČNÁ A MODERNÍ ŠKOLA	10
2.6	BEZPEČÍ, DOBRÉ KLIMA A ATMOSFÉRA VE ŠKOLÁCH	11
2.7	ČTENÁŘSKÁ, MATEMATICKÁ A JAZYKOVÁ PREGRAMOTNOST A ÚSPĚCH KAŽDÉHO ŽÁKA	13
2.8	ČTENÁŘSKÁ, MATEMATICKÁ, JAZYKOVÁ GRAMOTNOST A ÚSPĚCH KAŽDÉHO ŽÁKA.....	15
2.9	ŠKOLA PRO PRAKTICKÝ ŽIVOT	19
2.10	SPOLUPRÁCE S RODIČI A VEŘEJNOSTÍ, KOMUNIKACE A PROPAGACE	21
2.11	ZÁJMOVÉ A NEFORMÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, SPOLUPRÁCE SE ŠKOLAMI A DALŠÍMI INSTITUCEMI, KOMUNIKACE MEZI AKTÉRY VZDĚLÁVÁNÍ.....	22
2.12	POVĚDOMÍ O REGIONU, UPLATNITELNOST NA TRHU PRÁCE, KARIÉRNÍ ROZHODOVÁNÍ ANEB VÝVOJ A VAZBA ZAČÍNÁ JIŽ NA ZŠ	24
2.13	STABILIZOVANÉ A OPTIMALIZOVANÉ LEGISLATIVNÍ, PRÁVNÍ A FINANČNÍ PROSTŘEDÍ VE ŠKOLÁCH.....	25
3	SOUHRNNÝ PŘEHLED PROBLÉMOVÝCH OBLASTÍ V ORP HOŘICE	26

1 Vymezení hlavních problémových oblastí a klíčových problémů

Vypracovaná analýza hlavních problémů k řešení v oblasti vzdělávání v ORP Hořice, popis jejich příčin a návrhy řešení **navazuje na vypracovanou SWOT-3 analýzu** prioritních tematických oblastí vzdělávání v ORP Hořice, která byla vytvořena pracovními skupinami MAP II. Označením tří nejvýznamnějších faktorů u každé složky SWOT identifikovaly pracovní skupiny klíčové slabé a silné stránky, ohrožení a hrozby. Tím vznikl **základní rámec dílčích klíčových problémů vzdělávání** v ORP Hořice a návrhů řešení. Nejvýznamnější faktory označené pracovními skupinami jsou i v tomto dokumentu vyznačeny **modrou** barvou pro přehlednější identifikaci **priortních problémů** v území.

Návrh této analýzy byl vypracován realizačním týmem na základě **SWOT-3 analýz, diskusí** v pracovních skupinách a aktérů vzdělávání v území ORP Hořice a dalších **analytických zjištění**.

Tuto první verzi hlavních problémů poté v roce 2020 projednávaly a upravovaly jednotlivé PS na základě aktuálních podkladů s doplněním popisu **příčin problémů** tak, aby navazující návrhy aktivit přinesly správná řešení. Na základě určených příčin pak PS specifikovaly návrhy možných **nápravných kroků**. Svou diskusí každý člen PS přispěl k revizi analýzy stavu a potřeb aktérů ve vzdělávání v území. **V roce 2022 došly pracovní skupiny k totožnému závěru jako u SWOT analýzy – že není potřeba analýzu problémů, jejich příčiny ani návrhy k řešení upravovat. Jedná se o analýzu z dlouhodobého hlediska, a proto i změnu bude možné hodnotit až s určitým časovým odstupem.**

Některé příčiny problémů mohou být způsobeny **faktory mimo území, systémovým nastavením** nebo **vlivy mimo záběr projektu**, a proto pro ně nelze specifikovat nápravné kroky na regionální úrovni. Takové příčiny problémů figurují v této analýze, ale dále nebudou pracovními skupinami do strategické části dokumentu MAP dále rozpracovávány.

Tyto klíčové problémy budou dále základem pro **aktualizaci priorit a cílů MAP** jako východisko **Strategického rámce priorit MAP do roku 2023**, ze kterého se vychází pro každoroční plánování aktivit v **ročním akčním plánu vzdělávání**.

2 Problémové oblasti, jejich příčiny a návrhy řešení

2.1 Rozdíly mezi jednotlivými školami v území

Území ORP Hořice je vhodně pokryto školami, které jsou dostupné (i přesto často děti ze spádových MŠ míří do městských MŠ), ale jejich kvalita je rozdílná, a proto je v území potřeba strategického přístupu ke směřování školy i pedagogů a také na další využívání nevyužitých prostor, budov a učeben. Mnohé se odvíjí od finančních možností škol a zřizovatelů.

Problémové oblasti:

- 1) **odchod části žáků ZŠ na víceletá gymnázia**
- 2) **odliv dětí ze spádových MŠ do městských MŠ**

3) absence **strategického přístupu** k rozvoji školy (Strategické plány škol)

Příčiny:

- absence **jednotného strategického směřování školy/pedagogů**
- **prostorové možnosti** škol omezují další rozvoj
- **nedostatek finančních prostředků pro investice**
- nedostatečně pestrá nabídka možností nebo vedení dětí pro **maximální rozvoj jejich potenciálu**
- schopnost školy **podchytit nadanější žáky** a tyto **motivovat**
- **spádové oblasti** škol, **vylidňování** menších obcí, pracovní příležitosti rodičů ve městech, a s tím související menší naplněnost škol v těchto obcích
- výskyt **negativních jevů** na školách
- nedostatek motivace, financí a odborné podpory při vzniku **strategických plánů škol**

Návrhy řešení:

- posilovat prvky **strategického řízení rozvoje škol a pedagogického vedení** - záruka jednotnosti přístupu k žákům - předcházení odlivu žáků
- podpora a pomoc školám při vzniku **strategických plánů škol**
- **mentoring, supervize**
- rozvoj ochoty škol **otevřít se veřejnosti** a **inovacím**
- rozvoj **spolupráce** škol s rodiči, spolky a komunitou v regionu
- **vhodné pokrytí území školami a jejich dostupnost**
- **modernizace objektů pro potřeby moderního vzdělávání, využívání nevyužitých budov/prostor, možnost sdílených učeben**

2.2 Organizační a personální zajištění provozu škol, profesní rozvoj pedagogů a ředitelů

Učitelé v území ORP Hořice využívají mnoho metod a forem vzdělávání, ale i přesto mají potřebu se dále vzdělávat, zejména v moderních formách výuky včetně forem online výuky. Velmi častým jevem je zvýšená psychická zátěž pedagogů a ředitelů v rámci práce s dětmi se SVP, ale také vlivem zvyšující se administrativní zátěže, která je často vykonávána na úkor vzdělávací činnosti. Velmi významně je proto apelováno na optimalizaci vzdělávací a administrativní činnosti, a také na schopnost pedagogů a ředitelů pracovat s touto zátěží i s dětmi se SVP. To by mělo v důsledku posílit také sebedůvěru pedagogů, vyšší schopnost obnovy sil a také zlepšení vnímání pedagogické profese.

Problémové oblasti:

- 1) nedostatek **podpůrných pracovních pozic** na školách – školní psycholog, speciální pedagog, logopedický asistent, koordinátor pro podporu nadání, kariérový poradce, asistent pedagoga, projektový manažer, IT technik atd.
- 2) **časová vytíženost** ředitelů a pedagogů na úkor vzdělávací činnosti, příliš **administrativy**

- 3) potřeba **systematického vzdělávání** (pedagogů, ředitelů a dalšího školního personálu) dle vývojových trendů ve vzdělávání – profesní rozvoj, zvyšování kvalifikace
- 4) nedostatečné začleňování vzdělávacích aktivit zaměřených na rozvoj **digitální gramotnosti** do výuky všeobecně vzdělávacích předmětů v kontextu plánované revize národních kurikulárních dokumentů (vč. kybernetické bezpečnosti)
- 5) **zkreslené vnímání** pedagogické profese
- 6) v porovnání s EU **podprůměrná profesní zdatnost** českých učitelů v oblasti **motivace a aktivního zapojování** žáků do výuky
- 7) **online vzdělávání** – zavádění do výuky, připravenost pedagogická i technicky
- 8) **nezastupitelnost** pedagogů (např. nemocnost nebo jiné pracovní povinnosti pedagogů) – nemožnost účasti na vzdělávání, hrozba nezajištění chodu škol(k)y, hrozba nekvalitně poskytované vzdělávací činnosti, nedostatek kapacity pro nadstandardní práci s dětmi, hrozba syndromu vyhoření, stres, přesčas
- 9) **nedostatečná kapacita ředitelů** pro vypracování dotačních projektů nebo strategických plánů škol

Příčiny:

- **zvýšená psychická zátěž** v rámci práce s dětmi se **SVP**
- **děti se SVP**, výskyt rizikového chování ve školách, výchovné a vzdělávací problémy
- **časová vyčerpání** vedení škol i pedagogů - příliš **administrativy a byrokratické zátěže** (nedostatek časových možností) na úkor vzdělávací činnosti
- **nízká společenská prestiž** učitele, **zkreslené vnímání** pedagogické profese (pokud dítě něco neumí – „může za to učitel“; pokud něco skvěle zvládá, baví ho to – „přišlo to samo“)
- **nízká sebedůvěra pedagogů**, strnulost vůči inovacím, **nechuť se sebevzdělávat nebo nedostatek sil se dále vzdělávat**
- nedostatečná **nabídka pedagogických i nepedagogických** pracovníků školy v regionu
- **nedostatek kvalitních nepedagogických pracovníků** negativně přispívá k zatěžování pedagogických pracovníků školy a zhoršuje kvalitu pedagogického řízení školy.
- nedostatek **personálu, stárnutí** pedagogů
- malý počet absolventů, **odchod kvalitních (a hlavně mladých) pedagogů** do jiných (méně stresujících a časově náročných, platově podobných) zaměstnání (např. jazyková sféra, ICT)
- zvýšená potřeba **podpůrných pracovních pozic** na školách z důvodu zvyšujícího se výskytu problémů dětí různého druhu vyžadující zásah odborníka (psycholog, speciální pedagog, logopedický asistent, koordinátor pro podporu nadání, kariérový poradce, asistent pedagoga atd.)
- **podmínky** pracovníků v regionálním školství
- **nezastupitelnost** pedagogů, nedostatečná kapacita ředitelů a pedagogů, vysoká zodpovědnost, nízká prestiž povolání
- **legislativní změny** ve školství (dlouhodobá vize)
- nedostatek **financí** na pedagogické i nepedagogické pracovníky
- nedostatek obsahově potřebného **vzdělávání** pedagogických pracovníků v oblasti příslušné (pre)gramotnosti

- nedostatečná **didaktická a metodická podpora** začínajícím i stávajícím učitelům z praxe pro vhodné a přirozené začleňování moderních vzdělávacích metod do výuky
- nízká **sebedůvěra** pedagogů, strnulost některých pedagogů vůči inovativním krokům ve výuce, nechť se sebevzdělávají (např. online formou)
- absence **sdílených doplňujících učitelů** pro větší flexibilitu učitelů pro vzdělávání a další akce škol

Návrhy řešení:

- podporovat u pedagogů **základní znalosti práce s internetem** a využívání pro sebevzdělávání a přípravu na vzdělávání dětí
- podporovat hojně využívání **ICT** vybavení i pro rozvoj mezipředmětových vztahů, jejich využívání pro sebevzdělávání a přípravu na vzdělávání dětí
- podporovat schopnost učit se **moderním metodám a formám výuky** (online výuka, moderní a digitální technologie,...), na rozvoj digitálních gramotnosti (využití síly digitalizace)
- snížení **administrativní a byrokratické zátěže** škol, koordinace v území
- pravidelné **supervize**, mentoring, školení v emoční inteligenci, psychohygiena, práce se stresem, komunikace, budování prestiže
- **didaktická a metodická podpora** začínajícím i stávajícím učitelům z praxe pro začleňování moderních vzdělávacích aktivit do výuky
- **optimalizace personálu**, hledání vhodných pracovníků (možno i sdílených)
 - úleva pro pedagogy při jejich hlavní práci i při jednání s rodiči (nepochopení kroků pedagoga)
 - prevence a včasné řešení sociálně patologických jevů
 - řešení výchovných a vzdělávacích problémů
 - metodická podpora a podpůrná opatření
 - práce s žáky se SVP a ohrožených školním neúspěchem
 - vyjasnění funkce ředitele školy
- **systémová** podpora, metodické vedení ze strany státu i finanční zajištění těchto pozic
- **stabilizace školství, legislativní** změny a hledání cest pro snížení administrativní a byrokratické zátěže škol, optimalizace a plánování procesů
- **motivace** absolventů pedagogických škol neopouštět region, zvýšení podílu praxe na školách u studentů pedagogických škol
- **modernizace metod práce** zohledňující individuální potřeby žáků, využívání pomůcek
- sdílení **dobré praxe**
- **online vzdělávání** – zavádění do výuky, připravenost pedagogicky i technicky
- podporovat komplexní **systém ucelené podpory profesního rozvoje** pedagogů dle vývojových trendů ve vzdělávání zaměřený na zvyšování kvalifikace a motivace k sebevzdělávání, podporu získávání klíčových kompetencí a gramotností žáků s akcentem na rozvoj technického myšlení, tvořivosti žáků a využívání digitálních technologií ve vzdělávání
- **personální podpora** nepedagogických i pedagogických pracovníků
- informování a servis s administrací **dotáčnických** projektů

- realizace **DVPP** a **sdílení dobré praxe** pro zavádění moderních výukových metod (spolupráce s dalšími subjekty, knihovnou atd.), spolupráce při řešení aktuálních témat ve školách
- zajistit více **kvalitních lektorů** pro DVPP, **organizačně a finančně podpořit** školení celých týmů pedagogických pracovníků
- vzdělávání pedagogů k **modernizaci metod práce** zohledňující **individuální potřeby** žáků, jejich **motivace** k zavádění a využívání moderních vyučovacích metod, využívání názorných a manipulačních **pomůcek**
- vytváření prostoru a příležitostí pro **spolupráci a sebevzdělávání** pedagogů; **motivace** pedagogů k vlastnímu rozvoji
- zlepšovat **odměňování** pracovníků v regionálním školství, zajistit jim růst platů a zlepšovat **podmínky** pro práci ředitelů
- využití síly **digitalizace** - rozvíjet kapacity a odborné znalosti v klíčových informačních a digitálních technologiích, a zároveň věnovat pozornost případným negativním externalitám digitálních infrastruktur
- zajištění **metodické a materiální podpory** s cílem zvýšení kvality výuky a zapojení **externích** odborníků
- informování a **servis** s administrací dotačních projektů /RT MAP nebo sdílení pracovníků/
- **regionální podpora** (např. střední článek vzdělávání)
- **pravidelné** supervize, **školení** v emoční inteligenci, psychohygiena, práce se stresem, komunikace, budování prestiže

2.3 Rozvoj individuálních potřeb dětí (nadané děti, děti se SVP, inkluze)

Inkluzivní vzdělávání s sebou přináší pozitiva ve formě schopnosti žáků učit se sounáležitosti, komunikace a vhodného přístupu s dětmi se SVP, ale i vzdělávání a zdokonalování pedagogů v práci s diferencovaným kolektivem. Negativní stránkou jsou prostorové limity i nedostatečné materiální vybavení pro práci s těmito žáky nebo chybějící podmínky pro jejich zapojení do mimoškolních aktivit. V území je v rámci inkluze potřeba upravit legislativní a systémové nastavení pro maximální rozvoj a uplatnění potenciálu všech dětí. Tedy jak dětí se SVP, tak těmi nadanými, jejich potenciál často nemůže být rozvíjen z důvodu zvýšené náročnosti a vytíženosti s dětmi se SVP.

Problémové oblasti:

- 1) chybějící **včasná diagnostika** k nastavení podpůrných opatření a pozdní podchycení rizik vývoje dítěte, spolu s tím je ohrožen výchovně vzdělávací proces, přetíženost PPP a absence psychologů
- 2) **nedostatek kvalitního personálu** pro práci s nadanými dětmi
- 3) **vytíženost** asistenta pedagoga s více dětmi se SVP ve třídě – není prostor pro individuální práci a jednostranný přístup k dětem s poruchami učení či chování, i k nadaným dětem
- 4) **chybějící podmínky pro začlenění žáků se SVP do mimoškolních aktivit**
- 5) **způsob vzdělávání** nadaných dětí a talentů obecně (slabá podpora) i dětí se SVP
- 6) častější **odklady** školní docházky
- 7) chybí zařízení **jeslového** typu či **dětská skupina**
- 8) **inkluze** na školách - související problémy

- 9) nedostatečné **materiální vybavení**, podnětných pomůcek či doporučení na ně, nedostatek prostor, či nemožnost stavebních úprav škol pro žáky se SVP i nadaných dětí
- 10) **bariérovost** škol (někdy nemožnost změny)
- 11) **diskriminace** či šikana žáků nadaných i dětí se SVP, hrozba vzniku rizikového chování

Příčiny:

- nepřehledné legislativní prostředí pro oblast inkluzivního vzdělávání - **nestabilita systémového nastavení**
- **velké počty dětí ve třídách** vyžadujících **podpůrná opatření**, zvýšená náročnost na individuální přístup
- **předsudky** veřejnosti vč. aktérů vzdělávání, které jsou celospolečensky akceptovány a mají svou historickou tradici
- **nedostatek speciálních pedagogů** pro práci s nadanými dětmi i s dětmi se SVP (např. koordinátor pro podporu nadání) i financí na ně
- nejasné **finanční zajištění personálních nákladů** na práci s dětmi se SVP (do budoucna zajistit dlouhodobý výhled pro asistenty, 2 a více let)
- **tlak ze strany státu** na rychlou změnu stávajícího systému
- **neinformovanost** odborné i rodičovské veřejnosti v oblasti inkluzivního vzdělávání (hrozby plynoucí z příkladů špatné praxe)
- **přetíženost učitelů** (časová vytíženost, hodně administrativy, ..)
- **jednostranný přístup** k inkluzivnímu vzdělávání směrem k dětem s poruchami učení, chováním, či jiným znevýhodněním – není prostor pro individuální práci s dětmi
- zvýšená **náročnost na individuální přístup** a přípravu
- nedostatek nabídky/doporučení/inspirace/financí na **materiály** pro práci s nadanými dětmi
- nedostatečná **osvěta rodičů** – nesouhlas rodičů s umístěním dítěte ve třídě s dítětem handicapovaným
- rodiče nechtějí nechat vyšetřit dítě v SPP (nevůle nebo nezájem rodičů)

Návrhy řešení:

- **lepší podmínky pro pedagogy** (včetně motivace pedagogů) a **vzdělávání pro práci s diferencovaným kolektivem**, posílení profesních pedagogických kompetencí k realizaci **inkluzivního vzdělávání**
- podpora maximálního rozvoje a uplatnění **potenciálu** všech dětí, i nadaných, včetně úpravy právních předpisů
- vytvořit **pedagogům lepší podmínky** pro práci s nadanými dětmi a diferencovaným kolektivem, realizace DVPP (práce s nadanými dětmi, dělení výuky atd.)
- přizpůsobování obsahu vzdělávání a nastavení **vhodné úrovně obtížnosti**, vnitřní **flexibilita** ve školách
- **spolupráce** pedagogů z různých škol, různých úrovní (společné diskuze, sdílení dobré praxe, společné akce)
- zavádění **podpůrných opatření** dle předepsaných stupňů a jejich náročnost ze státního rozpočtu
- bezproblémový **přechod** většiny dětí z MŠ na ZŠ - možnost soustavné, dlouhodobé **spolupráce** mezi ZŠ a MŠ na přípravě dětí na povinnou školní docházku

- nadané děti – **systém péče** o tyto děti
 - **aktivně vyhledávat a vytvářet příležitosti k identifikaci, rozvoji a uplatnění všech typů nadání**
 - vytvořit na škole pozici **koordinátora pro podporu nadání** – zvýšení možností a způsobů práce s nadanými dětmi
 - využívání **speciálních pedagogů** pro práci s nadanými dětmi
- děti se **SVP** – **systém péče** o děti se SVP
 - **didaktické materiály a vybavení** pro děti vyžadující zvýšenou pozornost
 - **včasná diagnostika**, personální podpora pro práci s dětmi se SVP, dostatek financí pro práci s dětmi již od MŠ
 - **možnost škol získat kvalitního (!) asistenta pedagoga financovaného státem**
 - využívání **speciálních pedagogů** pro práci s dětmi se **SVP**
 - **učitelé v území se stále zdokonalují a vzdělávají pro práci s žáky s SVP**
 - zajištění účasti dětí se SVP na aktivitách vedených **nad rámec školní práce** – rodiče takových dětí o to často nemají zájem
- eliminovat **odklady** povinné školní docházky
- prověřit potřebu založení **dětské skupiny nebo „miniškoly“** pro podporu dětí neumístěných v MŠ (např. z kapacitních důvodů)
- **střední článek** podpory vzdělávání
- podpora **inkluzivního** vzdělávání
 - **změna legislativy a systémového nastavení inkluze pro maximální rozvoj a uplatnění potenciálu všech dětí**
 - školy v území SO ORP Hořice pracují na úspěšném zvládnutí procesu **integrace**
 - **podpora inkluze** - žáci získávají možnost se naučit **sounáležitosti s ostatními dětmi, jak komunikovat a žít s žáky se SVP – potlačování diskriminace, žáci se učí uvědomovat si práva a povinnosti, rozdíly bez předsudků**
 - možnost pro děti a žáky učit se **sociálnímu chování** ve velkém a **heterogenním** kolektivu
 - posílení **profesních pedagogických kompetencí** potřebných k realizaci inkluzivního vzdělávání
 - rozvíjení **individuálního přístupu** ve škole v podmínkách inkluzivního vzdělávání
 - **osvěta rodičů** v tématech inkluze i pedagogů, kteří vidí v inkluzi potenciál

2.4 Infrastruktura škol a funkční prostředí školy

Ředitelé i zřizovatelé v území ORP Hořice mají obecně zájem o udržení dobrého technického stavu školních budov i pomůcek. Spolupráce mezi nimi je v území dobrá a také pokrytí školami a jejich dostupnost je vnímána pozitivně. Školy jsou ve svém rozvoji často limitovány prostorovými a finančními možnostmi, svými časovými možnostmi, a přitom jsou tlačeny rychlým rozvojem moderních technologií pro výuku. Školám chybí strategický přístup ve směřování škol i pedagogů. Obecně je zde vnímána potřeba modernizovat školy pro potřeby moderního vzdělávání, a proto se školy soustředí na

využívání nevyužitých budov/prostor, nejen vnitřních, ale i venkovních prostor, možnosti sdílených učeben apod.

Problémové oblasti:

- 1) Nedostatek **pomůcek** ve vybavení školy - klasické, speciální, digitální (i bez potřeby instrukce učitele, ale zároveň se zpětnou vazbou,...), programů, her, audiovizuální a jiné techniky, strojního vybavení, materiálu pro výroby žáků
- 2) Nedostatek **materiálního zabezpečení** výuky (např. vybavení přírodovědných předmětů - Př, Fy, Ch)
- 3) Nedostatek prostorů ve školách pro zřízení **odborných učeben** (jazykové, polytechnické, digitální, dílny...) pro rozvoj polytechniky a robotiky, jazykových schopností
- 4) Nedostatek prostorů ve školách pro vybudování **školních knihoven, relaxačních zón, odpočinkových koutků** pro rozvoj čtenářské gramotnosti
- 5) **Zastarávání** budov/prostor škol, dlouhodobé podfinancování školní infrastruktury, ekologická neúspornost starých budov
- 6) **bariérovost** škol – nemožnost přístupu imobilních dětí

Příčiny:

- nedostatek **finančních prostředků** pro větší investice a rekonstrukce, zřízení odborných učeben, bezbariérová opatření, nákup podnětných pomůcek, materiálního zabezpečení výuky
- **prostorové možnosti** škol omezují další rozvoj (školní knihovny, relaxační zóny, odpočinkové koutky apod.)
- **absence strategického přístupu** ke směřování školy/pedagogů
- **odchod části žáků ZŠ na víceletá gymnázia**
- **přílišná časová vytiženost** vedení školy i ostatních pedagogů
- nedostatek **volného prostoru** ve školách, zastaralost stávajících prostor, hygienická nevhodnost, technická nemožnost bezbariérových úprav nebo památkové ochrany budov
- **rozdíly** mezi školami v území
- **odliv** dětí ze spádových MŠ do městských MŠ
- **nenaplněnost** vesnických MŠ/ZŠ (spádové oblasti škol, vylidňování menších obcí, pracovní příležitosti rodičů ve městech)
- nedostatečné zajištění **učeben** pro klíčové kompetence
- nedostatek **pomůcek** ve vybavení školy (klasické, speciální, her, audio a jiné techniky, strojního vybavení a materiálu), materiálního zabezpečení výuky (Př, Fy, Ch)
- **zastarávání** budov/prostor školy, dlouhodobé podfinancování školní infrastruktury, ekologická neúspornost starých budov
- **bariérovost** některých škol
- chybějící školní **zahrady**, školní **hřiště**, případně **tělocvična**
- **nekvalitní** dodavatelé stavebních služeb + nekvalitní a neperspektivní návrhy stavebních prací
- změna **záměru** zřizovatele s danou **budovou**

Návrhy řešení:

- využití **nevyužívaných budov/prostor v obci** (spolupráce se zřizovatelem), možnost sdílených učeben

- **modernizace**, bezpečnost, bezbariérovost a efektivní využití vnitřních i venkovních prostor škol, včetně zázemí pro optimální počet dětí a žáků ve třídách, pro potřeby moderního vzdělávání
- podporovat **zájem ředitelů a zřizovatelů** o udržení dobrého **technického stavu** školních budov a o nové pomůcky
- **spolupráce** vedení škol a zřizovatelů, **aktivní vedení škol**
- podporovat vhodné **pokrytí** území školami, jejich dostupnost a dostačující **kapacita**
- efektivní využívání vhodných **finančních zdrojů** a **dotačních titulů** pro rekonstrukce/investice do škol/výstavbu prostor pro odborné učebny a opatření pro imobilní žáky, nákup pomůcek a vybavení pro rozvoj kompetencí žáků
- **spolupráce škol** a organizací poskytujících neformální vzdělávání
- podporovat **strategické plánování** na školách - školy s jasnými strategickými cíli a flexibilitou v inovacích mají povědomí o aktuálních potřebách
- posilovat prvky **strategického řízení** rozvoje škol a pedagogického vedení (předcházení odlivu žáků, záruka jednotnosti přístupu k žákům)
- podpora a pomoc školám při vzniku **strategických plánů škol**
- propojení škola-město pro rozvoj trvalých dovedností ředitele v **oblasti řízení**
- předávání kontaktů na vhodné, prověřené kvalitní **firmy/řemeslníky**

2.5 Kvalitní, bezpečná a moderní škola

Cílem ředitele každé školy by měl být přehled potřeb a možností v souvislostech moderních forem vzdělávání, které s sebou nesou také zajištění bezpečného prostředí školy. Školy se často potýkají s nedostatečnou vybaveností škol moderními technologiemi; technika je často zastaralá nebo chybí. Pedagogové se potřebují neustále vzdělávat a udržovat si povědomí o internetové bezpečnosti, inovacích v oblasti ICT a moderních technologiích v kontextu vzdělávání. Bránit by jim neměla administrativní zátěž ani časové a psychické přetížení. Problémem je obecně finanční zajištění pokrytí všech těchto potřeb, ale často také pracovník, který by IT na škole zajišťoval.

Problémové oblasti:

- 1) Ohrožování **bezpečného prostředí školy** a výuky vlivem moderních technologií a sociálních sítí
- 2) Nedostatečně zajištěná výuka **digitálních kompetencí** (v MŠ i ZŠ)
- 3) Nebezpečí **moderních technologií** a **internetová bezpečnost**

Příčiny:

- **nedostatek finančních prostředků** pro pořízení nebo rozvíjení moderních technologií a digitálních kompetencí (včetně údržby stávající techniky) – technika může být často zastaralá
- rozvoj **moderních technologií** a sociálních sítí; pedagogové nestíhají **vědecko-technickou revoluci**, a to i z důvodu administrativní náročnosti pedagogické profese – ale zároveň slouží jako pozitivní **motivace**, kdyby byl ve výuce čas a prostor
- **náročnost přípravy pro pedagogy** – nové IT vědomosti, delší příprava na výuku, komplikovanost (nedostatek financí pro motivaci učitelů) + žáci a rodiče odmítají snahu pedagogů rozvíjet povědomí o internetové bezpečnosti

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- některé školy jsou nedostatečně **vybavené** v rámci ICT vybavení
- nedostatek **pomůcek** ve vybavení školy (digitální, programy, hry, audio a jiné techniky)
- vliv moderních technologií a sociálních sítí na **bezpečí ve školách**
- absence **pracovníka** na školách, který by se staral o **IT techniku** (osoba, která zajišťuje systematickou údržbu a aktualizaci HW a SW)
- **kontroverze** rozvoje digitálních kompetencí v předškolním věku
- žáci mohou zneužít školní techniku k „nelegálním věcem“ – **nedostatečné zabezpečení školských sítí**

Návrhy řešení:

- pedagogové systematicky rozvíjejí **povědomí o internetové bezpečnosti** a kritický pohled na internetový obsah k rozvoji znalostí a dovedností žáků
- školy s jasnými **strategickými cíli, flexibilitou v inovacích** a **pestrostí výuky** rozvíjí plně potenciál dětí/žáků
- zajistit **školení pedagogů** o novinkách v oblasti ICT
- **dovybavit** školy novými **IT technologiemi**
- efektivní využívání vhodných **finančních zdrojů** a **dotančních titulů** pro pomůcky a vybavení pro rozvoj digitálních kompetencí dětí/žáků a moderních technologií
- intenzivně sledovat vývoj sociálních sítí a moderních technologií, aby bylo zajištěno **bezpečné prostředí školy**
- podporovat **konektivitu** škol
- pedagogové využívají pro výuku volně dostupné, bezpečné, otevřené **internetové zdroje** a orientují se v rámci svého předmětu ve volně dostupných zdrojích na internetu
- praktikování **osvědčených postupů** při řešení problémů a zároveň zařazování dalších osvědčených metod, pokud si to aktuální situace žádá
- zvýšení **konektivity** a připojení škol (pomocí WIFI) - nutná silně zabezpečená síť a adresné, omezené připojení
- větší **osvěta** digitálních kompetencí – přenos zkušeností z praxe nebo reálného života (rodič, exkurze)
- intenzivně sledovat a včasné reagovat na **vývoj moderních technologií a sociálních sítí** pro bezpečnost školy
- podporovat u pedagogů **základní znalosti práce s internetem** a využívání pro sebevzdělávání a přípravu na vzdělávání dětí
- podporovat hojně využívání **ICT vybavení** i pro rozvoj **mezipředmětových vztahů**, jejich využívání pro **sebevzdělávání** a přípravu na vzdělávání dětí

2.6 Bezpečí, dobré klima a atmosféra ve školách

Kvalitu škol ovlivňuje schopnost ředitelů strategicky plánovat směřování školy i pedagogů pro optimální rozvoj potenciálu dětí a žáků. Důležité je v území také dbát na dobré klima ve škole, být si neustále vědom aktuálních potřeb v souvislostech moderních forem vzdělávání. Pedagogové se potřebují neustále vzdělávat. Bránit by jim neměla administrativní zátěž ani přetížení. Problémem je

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

obecně finanční zajištění na pokrytí všech těchto potřeb. Na dobré klima ve třídě má velký vliv schopnost pedagoga tímto směrem s žáky pracovat, což má vliv na celkovou atmosféru a lehkost v každodenním vzdělávání. Prevencí rizikového chování ve školách je vzdělávání pedagogů pro efektivní primární prevenci, adaptační péče při přechodech mezi MŠ/ZŠ, I./II. stupeň a práce speciálních pedagogů při náznacích takového chování.

Problémové oblasti:

- 1) hrozba **kriminality a rizikového chování** ve školách
- 2) **klima ve třídách** - nepořádek žáků, náznaky nesnášenlivosti a nevhodného chování ze strany spolužáků, problémy při řešení mezilidských vztahů
- 3) **klima školy** – nedostatky v kvalitě interpersonálních vztahů, vazeb a sociálních procesů ve škole vč. úrovně komunikace
- 4) problémový **přechod** dětí na základní školy

Příčiny:

- **příchozí žáci** z malotřídních škol spádových obcí
- výskyty **negativních vlivů** na školách, nárůst počtu rizikového chování (**šikana, kriminalita, diskriminace**)
- nedostatečná **komunikace** mezi některými **MŠ a ZŠ**
- nekoordinované a nejednotné **vzdělávání** pracovníků skutečně **efektivní primární prevence**
- **přetížení pedagogů**, **syndrom vyhoření**, **snížená schopnost pedagogů vnímat signály o rizikovém chování ve škole - individualizace znalostí, dovedností a kompetencí dle cílové skupiny i prostředí, ve kterém je realizována**
- **schopnost školy podchytit nadanější žáky a tyto motivovat**
- rizika **problémového klima ve třídách** (nepořádek, nesnášenlivost, mezilidské vztahy,...) – souvisí s prostory a velkým počtem žáků ve třídě (i s velkým počtem dětí se SVP)
- rizika **problémového klima ve škole** (interpersonální vztahy, vazby a sociální procesy vč. úrovně komunikace)
- hrozba sociálně patologických jevů v **6. třídách** (problémový přechod na II. stupeň i z jiných škol)
- **nestabilní podmínky** ve školství – změny v legislativě školství

řešení:

- **podporovat tvorbu vlastních materiálů pro výuku svého předmětu; pedagog má povědomí o aktuálních potřebách**
- **práce s žáky a řešení klima třídy** – příznivé sociální, emocionální, pracovní klima, podpora etiky, komunikačních dovedností, zvládání konfliktů, tolerance, ohleduplnost k lidem, kulturám, duchovním hodnotám, předpokladů ke kooperativnímu jednání, podpora **sebeznávání žáků**
- školy s jasnými **strategickými cíli, flexibilitou v inovacích** a pestrostí výuky rozvíjí plně potenciál dětí/žáků
- praktikování **osvědčených postupů** při řešení problémů a zároveň zařazování dalších osvědčených metod, pokud si to aktuální situace žádá

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- **motivovat** žáky k učení a spolupráci vytvořením příznivého sociálního, emocionálního a pracovního **klimatu**
- rozvoj trvalých dovedností **ředitele a pedagogů** v oblasti řízení jako klíčové osobnosti ovlivňující celkové **klima školy** (prostředí škol je příležitostí pro zdravý rozvoj dětí a žáků) a vnímání školy veřejností
- **ekologická, společenská, sociální i kulturní dimenze** školy jako součást klimatu a atmosféry školy
- **přípravné třídy** na ZŠ
- zajištění služeb v zájmu **prevence sociálně patologických jevů** dětí a mládeže a osobnostně sociálního rozvoje dětí a mládeže
- **vzdělávání** pedagogů, školních metodiků v oblasti **primární prevence** jako nástroj pozitivního vlivu na pedagogické pracovníky i žáky, ke snížení prevalence rizikového chování
- usilovat o eliminaci všech forem **diskriminace** včetně rasismu, xenofobie, náboženské netolerance, mj. prostřednictvím osvěty, vzdělávacích aktivit
- posilovat prvky **strategického řízení** rozvoje škol a pedagogického vedení (záruka jednotnosti přístupu k žákům)
- **adaptační kurzy** na začátku 6. třídy (případně pod dohledem **psychologa**) a dobrá zkušenost s nimi v území
- školy v přírodě

2.7 Čtenářská, matematická a jazyková pregramotnost a úspěch každého žáka

V území ORP Hořice je v oblasti **čtenářské a jazykové pregramotnosti (ČpG a JpG)** pozitivně vnímána tradice četby v MŠ, což je důležitý základ čtenářské (pre)gramotnosti. Velmi dobře je hodnocena spolupráce MŠ s knihovnami, zejména Městskou knihovnou Hořice, která dlouhodobě velmi dobře pracuje pro rozvoj čtenářské (pre)gramotnosti na Hořicku. Pozitivně je na Hořicku vnímána existence čtenářsky podnětného prostředí v MŠ (čtenářské koutky, nástěnky, nabídky knih, mimoškolní úkoly a aktivity). Pro neustálý rozvoj ČpG je důležité vzdělávání pedagogů v oblastech ČpG i sdílení dobré praxe mezi nimi. Pro rozvoj JpG je vhodné primárně podporovat jazykovou pregramotnost rodilého jazyka, a hravou formou motivovat i k povědomí o cizích jazycích.

V oblasti **matematické pregramotnosti (MpG)** je na Hořicku je pozitivně vnímán přístup pedagogů k rozvíjení znalostí v oblasti matematické pregramotnosti a jejich využití ve výchově. Stejně důležitým základem pro rozvoj MG do budoucna je jejich přirozený zájem o matematické úlohy a zvědavost v předškolním věku, která by měla být rozvíjena již v rodině od útlého věku. Pozitivně je na Hořicku vnímán rozvoj podnětného prostředí, tedy to, že MŠ realizují akce v oblastech MpG a na zvýšení motivace dětí.

Negativní okolnosti, od kterých se odvíjí **problémové oblasti** v této oblasti je na Hořicku nezáměr a nízká komunikace ze strany rodičů, nerozvíjení přirozené zvědavosti dětí, přetechnizovaná společnost, která bere dětem motivaci k rozvoji a také nedostatek finanční podpory pro rozvoj ČpG v MŠ. Také ale nedostatek času a možností pro práci s nadanými dětmi s mimořádným zájmem o počítání nebo logiku. Dalším je i nedostatečná spolupráce škol s rodiči, nízká snaha rodičů o rozvoj MG, nedostatečná osvěta.

Problémové oblasti:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- 1) Posílit **čtenářskou** pregramotnost
- 2) Posílit **matematickou** pregramotnost
- 3) Posílit **jazykovou** pregramotnost a logopedii
- 4) Rozvíjet osobnost dítěte po stránce **umělecké** a motivovat je k **celoživotnímu** učení

Příčiny:

- **nedostatečná podpora ze strany rodičů** (vytíženost, špatná domácí příprava) o rozvoj čtenářské (pre)gramotnosti
- **nezájem ze strany rodičů** (i dětí, které díky špatné výchově postrádají zvědavost) o rozvoj ČpG a MpG
- zvyšující se podíl žáků bez schopnosti se **srozumitelně vyjadřovat, porozumět** přečtenému textu, pokles **aktivní slovní zásoby**
- nízká míra **osobní komunikace** s dítětem
- **přetechnizovaná** společnost – negativní vliv na rozvoj gramotnosti a snižování slovní zásoby; bere **motivaci**
- nedostatek stabilní **finanční podpory** pro rozvoj ČpG (vybavení, materiálně technické zázemí, inovace a výměna pomůcek k rozvoji ČpG, apod.)
- nedostatek času a možností pro práci s **nadanými** dětmi (utlačují se slabší děti)
- nedostatečná **spolupráce škol s rodiči**, nízká snaha rodičů o rozvoj ČG, nedostatečná osvěta
- nedostatečné či zastaralé **materiální a technické vybavení** vč. ICT v oblasti ČpG nebo neoptimální využívání (aktuální literatura např.)
- nedostatek příležitostí pro **pravidelné setkávání** učitelů a sdílení dobré praxe
- **velké počty dětí ve třídách**, nemožnost individuálního přístupu
- nedostatečné využití **dobré praxe** pedagogů
- **nedostatečná logopedická péče, nezodpovědný přístup** rodičů k logopedii a práci s řečí dětí
- nedostatečná možnost zajištění **mobilní logopedické prevence** (klinického logopeda) na MŠ
- **životní styl společnosti** – uspěchanost – „přece se nebudu zdržovat čtením, pak to někde najdu“
- nedostupnost **informačních a komunikačních technologií** pro rozvoj příslušné (pre)gramotnosti
- velká **časová vytíženost** učitelů – nedostatek času pro kvalitní setkávání a sdílení zkušeností, finanční ohodnocení za tuto snahu, ale především uzpůsobení časových možností
- rychlá **globalizace** světa jako motivační prvek pro výuku **cizích jazyků** už od MŠ
- „**vyhoření**“ pedagogů, **nezájem** o inovace a rozvoj v oblasti ČpG, MpG, JpG

Návrhy řešení:

- využít **zvědavosti** a zájmu dětí v oblasti ČpG, MpG (využití matematických úloh v běžném životě) i JpG
- spolupráce **kmenové ZŠ, MŠ a rodičů** k rozvoji ČpG, se **seniory** (práce dětí se seniory např. v keramické dílně) nebo vzájemné čtení (senioři dětem, děti seniorům), sbírka knih pro domov důchodců
- **aktivní spolupráce s knihovnami** při rozvoji ČpG

- posilovat **tradiční četby** v MŠ jak důležitý základ čtenářské (pre)gramotnosti
- školy realizují akce v oblastech ČpG a na zvýšení **motivace** dětí k rozvoji pregramotnosti (spolupráce s dalšími subjekty)
- **financování** vybraných aktivit a potřeb ze státních a evropských dotací (např. šablony, MAP, investiční projekty atd.)
- podporovat **přístup pedagogů** k rozvíjení znalostí v oblasti matematické pregramotnosti a jejich využití ve výchově
- podporovat v MŠ **čtenářsky i matematicky podnětné prostředí** (čtenářské koutky, nástěnky, nabídky knih, mimoškolní úkoly a aktivity)
- rozvoj **logopedických** schopností dětí
- **Podpora MpG a ČmG** (rozvoj dovedností předcházejících čtení, psaní, výuce cizích jazyků a na rozvoj elementárních principů práce s informacemi s důrazem na matematické souvislosti a logopedickou prevenci)
- rozvoj **dovedností předcházejících** čtení, psaní, výuce cizích jazyků a na rozvoj elementárních principů práce s informacemi s důrazem na **logopedickou** prevenci
- prohloubení **vzdělání** učitelů pro rozvoj jejich čtenářské/matematické (pre)gramotnosti (vč. posílení příležitostí ke vzdělávání), kreativity, kvalitními **lektory a mentory**
- vytvořit zázemí a podmínky k setkávání a výměně příkladů **dobré praxe** učitelů MŠ
- **besedy** se spisovatelem (skvělá motivace) či organizace dílen tvůrčího psaní, zavedení čtenářských klubů
- aktualizace **materiálního a technického vybavení**, využívání aktuálních interaktivních programů, metod a pomůcek
- **kurzy, besedy pro rodiče** (hlavně dětí s nějakým znevýhodněním, postižením apod.), motivace rodičů přednášejícím, pedagogy k tomu, aby s dětmi správně (a alespoň nějak) pracovali.
- podpora rozvoje **jazykových schopností** dětí (rodilý i cizí jazyk)
- **školní vzdělávací plány** škol v území zahrnují dobře definované a průběžně realizované cíle pro rozvoj MG
- podpora **nadčasového matematického myšlení a logického uvažování**, které nezávisí na využívání moderních technologií (kupecké počty, důraz na matematické souvislosti), podpora hraní deskových her

2.8 Čtenářská, matematická, jazyková gramotnost a úspěch každého žáka

V území ORP Hořice je v oblasti **čtenářské, matematické a jazykové gramotnosti (ČG, MG a JG)** pozitivně vnímána spolupráce s knihovnami, zejména Městskou knihovnou v Hořicích se svou pestrá nabídkou kvalitních programů. Dále i zapojování škol do různých soutěží a akcí v oblastech ČG a MG (podnětné prostředí). Důležitou devízou místních učitelů je, že rozvíjí své znalosti o inovativní metody v oblasti MG a využívají je ve výuce. Pozitivně hodnoceno je také využívání tematické databáze příkladů a podpora matematického myšlení u žáků v běžných životních situacích. Slabou stránkou je slabší podpora individuální práce s žáky s mimořádným zájmem o literaturu tvůrčí psaní atd. Negativně vnímána je na Hořicku také nedostatečná podpora ze strany rodičů o rozvoj ČG a MG včetně spolupráce se školou. Dlouhodobě alarmující je zvyšující se podíl žáků bez schopnosti porozumět přečtenému textu, významu slov, pokles aktivní slovní zásoby. Potřebnost finanční podpory jde napříč gramotnostmi a

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

stejně tak i přizpůsobování se rozdílných heterogenním skupinám žáků a velkým rozdílům mezi schopnosti a možnostem jednotlivých žáků.

Negativním vlivem nejen na Hořicku je přetechnizovaná společnost (na druhé straně lze techniku využít k motivaci), nedostatek financí na rozvoj, nedostatečná spolupráce s rodiči i jejich nezájem o gramotnosti, nedostatek motivace žáků apod. Ze slabých stránek a hrozeb vycházejí **problémové oblasti** vč. příčin.

Problémové oblasti:

- 1) Posílit **čtenářskou** gramotnost
- 2) Posílit **matematickou** gramotnost
- 3) Posílit **jazykovou** gramotnost
- 4) Rozvíjet osobnost dítěte po stránce **umělecké** a motivovat je k **celoživotnímu** učení

Příčiny:

- **nedostatečná podpora ze strany rodičů** (vytíženost, špatná domácí příprava) o rozvoj ČG a na mimoškolních aktivitách
- nedostatečná **spolupráce škol s rodiči**, nízká snaha rodičů o rozvoj ČG, nedostatečná osvěta
- **nezájem ze strany rodičů** (i dětí, které díky špatné výchově postrádají zvědavost) o rozvoj ČG a MG (souvisí se čtením v rodině, společným hraním her, zapojováním matematických úloh do běžného života apod.)
- nízká míra **osobní komunikace** s dítětem
- **velké počty dětí ve třídách**, nedostatek času a možností pro individuální přístup k **nadanějším** žákům a žákům s mimořádným zájmem o literaturu, tvůrčí psaní, počítání nebo logiku atd. (utlačují je slabší děti)
- nedostatek **stabilní finanční podpory** pro rozvoj ČG (personální zajištění, pedagogického dozoru koutků, volně otevřených učeben, k možnému **půlení hodin**, k **inovaci** a **výměně učebních pomůcek** k rozvoji ČG, k zajištění dostatečného počtu těchto pomůcek atd.)
- **přetechnizovaná společnost** – negativní vliv na rozvoj gramotnosti a snižování slovní zásoby; bere **motivaci**
- **rodiče sami nečtou** (děti nemají příklad)
- zvyšující se podíl žáků bez schopnosti se **srozumitelně vyjadřovat**, **porozumět** přečtenému textu, pokles **aktivní slovní zásoby**
- **nedostatečná motivace** u žáků pro rozvoj ČG, MG, JG
- nedostatečné či zastaralé **materiální a technické vybavení** vč. ICT v oblasti ČG nebo neoptimální využívání (aktuální literatura např.)
- nedostatek příležitostí pro **pravidelné setkávání** učitelů a sdílení dobré praxe
- malý počet nebo neexistence **pravidelných kroužků/doučování/mimoškolních aktivit** v oblasti MG pro **nadané** děti (o kroužky nebyl moc zájem, šikovným dětem se moc nechtělo, měly jiné aktivity. Naopak průměrní až podprůměrní žáci měli o doučování často zájem)
- na školách není dostatečně strukturována forma a metody výuky s ohledem na rozdílné potřeby **heterogenních** skupin žáků z důvodu **velkého počtu žáků** ve třídách
- nedostatečné využití **dobré praxe** pedagogů

- vedení škol nemá dostatek **financí, prostoru** či **vybavení** v běžné výuce, i pro podporu **mimovýukových akcí** zaměřených na rozvoj **čtenářské gramotnosti** a zvýšení **motivace** žáků (např. doučování, projektové dny, kroužky apod.)
- **životní styl společnosti** – úspěchanost – „přece se nebudu zdržovat čtením, pak to někde najdu“
- nedostupnost **informačních a komunikačních technologií** pro rozvoj příslušné gramotnosti
- velká **časová vytíženost** učitelů – nedostatek času/příležitostí pro kvalitní **setkávání** a sdílení **zkušeností/dobré praxe**, finanční ohodnocení za tuto snahu, ale především uzpůsobení časových možností
- rychlá **globalizace** světa jako motivační prvek pro výuku **cizích jazyků**
- lokální absence kvalitního **pedagoga** pro **jazykové** vzdělávání
- nedostatečné **praktické využívání jazyka**, důraz na teoretickou znalost jazyka
- „**vyhoření**“ pedagogů, **nezájem** o inovace a rozvoj v oblasti ČG, MG, JG
- **organizační** problémy při vzdělávání pedagogů v **málotřídních ZŠ**
- **snížené vědomostní požadavky** na absolventy ZŠ (přijetí na SŠ)
- **velké množství žáků** s různými **poruchami** (např. týkající se čtení, pochopení textu...), **podpurnými opatřeními** ve třídě; učitel se musí hodně věnovat jim a nezůstává tolik prostoru pro ostatní (třeba nadprůměrně nadané) žáky
- nedostatek **kvalifikovaných (kvalitních!)** pedagogů (matematika, IT, přírodní vědy)
- nízká **časová dotace** pro rozvoj matematické gramotnosti v rámci výuky i mimo výuku na 2. stupni ZŠ) např. omezení počtu hodin matematiky na úkor nových předmětů

Návrhy řešení:

- ve škole je částečně podporováno nadčasové **matematické myšlení a logické uvažování u žáků**, které nesouvisí s využíváním moderních technologií (příklady k pochopení a řešení každodenních situací, kupecké počty, situací spojených s budoucí profesí nebo k objasnění přírodních zákonů apod.)
- využití **zvědavosti** a zájmu dětí v oblasti ČG, MG (využití matematických úloh v běžném životě) i JG
- V ZŠ existuje **čtenářsky i matematicky podnětné prostředí** (čtenářské koutky a kluby, školní knihovny, nástěnky, nabídky knih, mimoškolní úkoly a aktivity, olympiády, soutěže, dramatická výchova, školní časopisy atd.) pro podporu **motivace** žáků
- podporovat **přístup pedagogů** k rozvíjení znalostí v oblasti matematické gramotnosti a jejich využití ve výchově
- prohloubení **vzdělání** učitelů v inovativních metodách pro rozvoj jejich čtenářské/matematické gramotnosti (vč. posílení příležitostí ke vzdělávání), kreativity, kvalitními **lektory a mentory** a také je využívají při výuce
- aktivní **spolupráce s knihovnami** při rozvoji ČG
- **začleňování čtení s porozuměním do všech vzdělávacích předmětů** při hledání informací a orientaci v textu, pomocí aktivizačních metod učít děti shrnovat poznatky z přečteného textu a zaměřením se na vyvozování a hledání souvislostí, práce s diferencovanými texty, které pomohou zažít úspěch čtenářům všech úrovní
- podpora všech čtenářských aktivit **napříč oblastmi vzdělávání** jako základ rozvoje ČG

- **financování** vybraných aktivit a potřeb ze státních a evropských dotací (např. šablony, MAP, investiční projekty atd.)
- podpora **základní ČG** (vyšší stupeň komplexního čtenářství /od chápání kontextu, vyvozování a formulace závěrů z textu, porovnávání zdrojů atd./, znalosti, dovednosti a postoje uplatňované při výběru textu podle potřeby a vlastní čtení s porozuměním celku nebo části textu, včetně vyhledávání konkrétní informace)
- podpora **kritické ČG** (znalosti, dovednosti a postoje využitelné při hodnocení informací v textu s ohledem na jeho obsahovou a formální stránku, posuzování textů v jejich kontextu a porovnávání s vlastní zkušeností, způsoby čtení, čtenářská strategie s ohledem na situaci, účel čtení a charakter textu, odolnost při čtení atd.)
- **podpora MG** (schopnost uplatnit získané vědomosti, dovednosti, návyky, postoje a hodnoty při řešení nejrůznějších úkolů a životních situací s čistě matematickým obsahem až k takovým, ve kterých není matematický obsah zpočátku zřejmý, a je na řešiteli, aby ho v nich rozpoznal)
- podporovat **zájem rodičů** o jazykové vzdělávání
- tvorba a **využívání tematické databáze příkladů** (např. kuchyňské recepty, finanční gramotnost, zdravá výživa, technické výpočty, výpočty s přírodní tematikou apod.)
- na školách v ORP je v rámci výuky podporována i **finanční gramotnost** u dětí – souvisí s dalšími dvěma body a je základem MG!
- zapojování **rodičů** do rozvoj ČG a MG žáků
- spolupráce **kmenové ZŠ, MŠ a rodičů** k rozvoji ČG, se **seniory** (práce dětí se seniory např. v keramické dílně) nebo vzájemné čtení (senioři dětem, děti seniorům), sbírka knih pro domov důchodců
- posilovat **tradici četby** v MŠ jak důležitý základ ČG
- rozvoj **dovedností předcházejících** čtení, psaní, výuce cizích jazyků a na rozvoj elementárních principů práce s informacemi s důrazem na **logopedickou** prevenci
- vytvořit zázemí a podmínky k setkávání a výměně příkladů **dobré praxe** učitelů MŠ
- **besedy** se spisovateli (skvělá motivace) či organizace dílen tvůrčího psaní, zavedení čtenářských klubů
- školy realizují **akce** v oblastech ČG a na zvýšení **motivace** dětí k rozvoji gramotností (spolupráce s dalšími subjekty)
- aktualizace **materiálního a technického vybavení**, využívání aktuálních interaktivních programů, metod a pomůcek
- **kurzy, besedy pro rodiče** (hlavně dětí s nějakým znevýhodněním, postižením apod.), motivace rodičů přednášejícím, pedagogy k tomu, aby s dětmi správně (a alespoň nějak) pracovali.
- podpořit možnost využití **rodilých mluvčích a mezinárodních projektů** pro rozvoj jazykových a sociálně občanských kompetencí
- využití **externích pedagogů** jazykového vzdělávání
- vybavení **jazykových učeben** prostřednictvím ESF
- využívat/následovat rychlou **globalizaci** světa jako motivační prvek pro výuku cizích **jazyků** pro žáky
- podpora rozvoje **jazykových schopností** dětí (rodilý i cizí jazyk)
- **školní vzdělávací plány** škol v území zahrnují dobře definované a průběžně realizované cíle pro rozvoj ČG a MG

- podpora **nadčasového matematického myšlení a logického uvažování**, které nezávisí na využívání moderních technologií (kupecké počty, důraz na matematické souvislosti), podpora hraní deskových her
- **půlené hodiny**, dělení žáků do skupin – příležitost pro jinou než frontální výuku
- **divadelní a dramatické** kroužky nebo projekty se zapojením rodičů, společné projekty škol
- možnost pedagoga **rozhodnout se svobodně** dle svého uvážení, jaké **metody** výuky použije
- **mimovýukové** akce pro žáky na podporu ČG a MG a zvýšení motivace
- **kroužky logických her**
- **individuální podpora** žáků s mimořádným zájmem o matematické vzdělávání – spolupráce s odborníky, kteří by se věnovali nadaným dětem
- **velké množství zpracovaných materiálů na internetu** – lze sdílet zkušenosti, vhodné odkazy, vypracovat společný prostor (na webu), kde budou vyzkoušené a doporučené materiály a zkušenosti
- utvářet a rozvíjet **klíčové kompetence** žáků, kultivovat tím jejich osobnost po stránce **umělecké** a motivovat je k celoživotnímu učení
- poskytnout žákům základy vzdělání ve zvoleném **uměleckém** oboru s ohledem na jejich potřeby a možnosti

2.9 Škola pro praktický život

Školy na Hořicku aplikují inovativní metody výuky. Školy i žáci jsou otevření rozvoji praktických dovedností, které jsou v území Hořicka vnímány jako důležité a podstatné pro uplatnění dětí v běžném životě. Chybí totiž provázanost teoretických poznatků dětí na každodenní život. Obecně je zde vnímán nerovnoměrný rozvoj polytechnických, digitálních, přírodovědných, technických, sociálních, jazykových, mediálních, finančních, občanských a dalších praktických dovedností. V oblasti jazykové výchovy se v území projevuje zájem rodičů, ale na druhé straně je zde potřeba příležitostí komunikovat v každodenním životě v cizím jazyce. MŠ i ZŠ cílí na polytechnické a manuální činnosti, zvýšení atraktivnosti technických předmětů a zviditelnění učňovských oborů i technických předmětů na školách.

Problémové oblasti:

- 1) problematický rozvoj **digitálních, přírodovědných, technických a polytechnických** znalostí a dovedností dětí a žáků
- 2) problematický rozvoj **sociální, mediální, umělecké, finanční a občanské** (pre)gramotnosti
- 3) problematický rozvoj **praktických** dovedností a **fyzické zdatnosti** dětí a žáků

Příčiny:

- **nerovnoměrný rozvoj technického myšlení, manuální zručnosti a tvořivosti, sociální, mediální, finanční (pre)gramotnosti a především upevnění vědomostí a dovedností (2. stupeň ZŠ)**
- **málo příležitostí komunikovat v každodenním životě v cizím jazyce**
- **nerovnoměrný rozvoj digitálních, přírodovědných, technických a polytechnických znalostí a dovedností dětí a žáků, sociální, mediální, finanční a občanské (pre)gramotnosti, praktických**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

dovedností (při řešení běžných životních situacích), manuální zručnosti a tvořivosti a fyzické zdatnosti dětí a žáků – děti, a často i rodiče, využívají PC jen na hraní

- chybí provázanost teoretických poznatků dětí na každodenní život (např. proč se platí daně)
- **neatraktivnost technických předmětů** (M, F, Ch, Př) a jejich návaznost na polytechnické vzdělávání
- nízká nabídka kvalitního **polytechnického** vzdělávání vč. rozvoje manuální zručnosti (1. stupeň ZŠ)
- **obtížná měřitelnost** podnikavosti, iniciativy, občanských a sociálních kompetencí dětí a žáků
- nedostatečná **vybavenost** škol pro realizaci technického vzdělávání, vč. pomůcek a materiálu, zrušené dílny
- **nízká nabídka** kvalitního **polytechnického** vzdělávání vč. rozvoje manuální zručnosti (1. stupeň ZŠ)
- nepodporuje se **iniciativa** a **motivace** pro rozvoj kreativity a iniciativy dětí a žáků, nedostatek aktivit na její podporu
- nedostatek **specializovaných (kvalitních!) pedagogů** pro technické vzdělávání
- pasivní přístup a neangažovanost části rodičů k cizím jazykům
- nedostatečné **praktické využívání jazyka**, důraz na teoretickou znalost jazyka
- pasivní přístup a neangažovanost části rodičů k cizím jazykům
- snížená **motorika** a manuální zručnost dětí
- dlouhodobý **celospolečenský nezájem** o **učňovské** obory ve srovnání s maturitními obory
- **rychlý vývoj technologií** a nemožnost udržet krok s novinkami
- nedostatek žáků se **zájmem o technické obory**
- **účinek** polytechnické výchovy se projeví až v **dlouhodobém** časovém horizontu
- rychlé **technické zastarávání** IT a digi techniky ve škole
- **nekompatibilita** IT vybavení školských zařízení
- nedostatek **finančních prostředků** na rychlou obnovu IT a digitální techniky a na pomůcky pro jazykové vzdělávání
- absence **dobrých vzorů** ve společnosti a samotných rodinách
- při systémové nepodpoře hrozí **degradace** celé společnosti
- lokální absence kvalitního **pedagoga** pro **jazykové** vzdělávání

Návrhy řešení:

- budování **etického** povědomí dětí a žáků, nastavení **společenských spravedlivých pravidel** chování
- **aktivně seznamovat** děti MŠ s **technickými a manuálními činnostmi** (představování různých profesí a odvětví), podporovat zdravý způsob života, environmentální výchovu a zároveň vzbuzovat zájem o pohybovou činnost dětí
- zavádění **inovativních metod výuky** (projektové učení, CLIL, E-learning)
- **otevřenost a zájem škol/žáků/dětí** o praktické dovednosti, **aktivní rozvoj** této oblasti vzdělávání na školách (např. skrze žákovské parlamenty)
- **zapojení rodičů** do školních aktivit pro podporu kompetencí dětí/žáků

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

- podpora rozvoje **digitálních** kompetencí, prohlubování znalostí z oblasti kybernetické bezpečnosti a využívání prvků **polytechnické** výchovy v předškolním vzdělávání
- podpora **jazykových** schopností, **sociální, mediální, finanční a občanské** gramotnosti, **přírodovědných** a **technických** znalostí a dovedností
- důraz na klíčové kompetence týkající se hodnotové orientace žáků a společenských postojů (vzdělávání pro demokracii a občanskou společnost, zaměření na mezigenerační dialog či pomoc potřebným, budování **občanské gramotnosti**)
- zlepšování podmínek a motivace žáků pro výuku **technických oborů**
- podpořit možnost využití **rodilých mluvčích** a **mezinárodních projektů** pro rozvoj jazykových a sociálně občanských kompetencí
- využití **externích pedagogů** jazykového vzdělávání
- vybavení **jazykových učeben** prostřednictvím ESF
- podporovat vznik a funkci **žakovských parlamentů**
- využívat/následovat rychlou **globalizaci** světa jako motivační prvek pro výuku cizích **jazyků** pro žáky
- podporovat MŠ v technickém, přírodovědném a environmentálním vzdělávání v **souladu s RVP PV**
- využívat vzrůstající aktuální **společenská podpora** polytechnického vzdělávání
- **vybavovat** školy výpočetní a digitální technikou díky šablonám a jiným projektům
- podporovat přirozený **zájem, zvědavost a učenílost dětí** v předškolním věku – velmi důležité pro běžný život (doma děti nic nemusí/nesmí a pak se o sebe neumí postarat „jako žena“, „jako muž“)
- podporovat **nové kompetence** dětí/žáků, připravující je na praktický život (např. finanční gramotnost, praktické dovednosti pro řešení běžných životních situací, zdravý způsob života) s podporou přirozeného zájmu a zvědavosti dětí/žáků
- **projektovými dny** ukázat veřejnosti (hlavně rodičům) velký význam polytechnických dovedností žáků např. komentovanými výstavami, výstupy projektového vyučování či setkávání s veřejností při akcích pořádaných školami.
- využívání metod rozvíjejících **kritické myšlení**
- **finanční podpora** z EU a národní zdroje
- podpora **vzdělávání pedagogů** v technických dovednostech bez ohledu na oblast vzdělávání
- podpora v systematickém **využívání informačních technologií** i v jiných než infromatických předmětech

2.10 Spolupráce s rodiči a veřejností, komunikace a propagace

V území Hořicka je velmi znatelná přehlcnost rodičů, často až nezájem rodičů o vývoj dětí a jejich nízké zapojování do života školy a procesu vzdělávání. Apelováno je proto na hlubší spolupráci rodičů s pedagogy a zvýšení jejich informovanosti. Komunikace škol je potřebná pro účinnou propagaci a plnou informovanost.

Problémové oblasti:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- 1) nízké **zapojování** rodičů a zákonných zástupců do života školy a do procesu vzdělávání
- 2) špatná **spolupráce** s rodiči
- 3) nízká **informovanost** rodičů
- 4) nedostatečná **propagace** školy v širším okolí

Příčiny:

- přehlcnost **rodičů**, **nezájem rodičů** o své děti a jejich vývoj, **rodiče** přestanou cítit **zodpovědnost** za **výchovu** svých dětí
- **nízké zapojování** rodičů a zákonných zástupců do života školy a do procesu vzdělávání, komplikovaná **spolupráce** s rodiči
- nízká společenská **prestiž** učitelského povolání, **přeceňování** svých dětí ze strany rodičů a **despekt** k pedagogům
- **vytíženost** pedagogů, **administrativní zátěž**
- nízká **informovanost** rodičů
- rodiče **nevnímají** a někdy nepřikládají **důležitost** povinnému předškolnímu vzdělávání
- „**konkurence**“ mezi školami
- **konkurence** mezi školami, nedostatečná **motivace** a **nezájem** subjektů o spolupráci

Návrhy řešení:

- **podporovat zájem MŠ a ZŠ spolupracovat s rodiči**
- **podporovat zájem rodičů** o fungování MŠ v obcích
- **podporovat funkčnost školních autobusů** v rámci meziobecní spolupráce
- **zapojování rodičů** do procesu vzdělávání, realizace aktivit cílených na rodiče s dětmi (workshopy, projektové dny, semináře, přednášky, neformální setkávání)
- realizace **aktivit cílených na rodiče s dětmi**
- zlepšení **komunikace** a **informovanosti** uvnitř i navenek
- účinnější **propagace** školy v širším okolí
- využívání **provázanosti** tří složek: rodiče – škola – poradenské zařízení

2.11 Zájmové a neformální vzdělávání, spolupráce se školami a dalšími institucemi, komunikace mezi aktéry vzdělávání

V této oblasti je třeba vytvářet podmínky pro systémovou spolupráci a intenzivní komunikaci mezi jednotlivými aktéry různých stupňů vzdělání, ale i mezi pedagogy, kde přenos dobré praxe pomůže zkvalitnění řízení či výuky, vytvoří se sítě aktivních pedagogů a vznikají důležití leadři v území. Klíčové kompetence dětí/žáků se podporují vhodnou mimoškolní a zájmovou činností, na druhé straně je zde snižující se zájem dětí o ně, finanční stránka nejen pro rodiče, ale i pro poskytovatele těchto služeb.

Problémové oblasti:

- 1) **nedostatek časového prostoru** pro spolupráci MŠ, ZŠ a dalších aktérů ve vzdělávání, plně sdílet, inspirovat se, přenášet dobrou praxi, vyměňovat si zkušenosti
- 2) slabá **komunikace** mezi pedagogy, slabé sdílení dobré praxe

- 3) slabá **spolupráce** s odborníky v tématu klíčových kompetencí
- 4) nedostatečná **motivace** a **nezájem** aktérů ve vzdělávání o spolupráci

Příčiny:

- materiální a finanční **náročnost provozu** vč. pomůcek, nedostatek **prostor**, nedostatečné **zázemí** pro rozvoj
- **nezájem dětí ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí - chybějící podmínky** pro začlenění žáků se **SVP** do mimoškolních aktivit
- nedostatek **finančních prostředků**, např. na zaplacení kvalitního lektora
- **finanční zátěž** pro rodiče
- nedostatek **časového prostoru** pro spolupráci aktérů ve vzdělávání, pro přenos dobré praxe, inspiraci, výměnu zkušeností
- **koncentrace** poskytovatelů v centrech regionu, **zahlcenost** území, vzdálenost mezi jednotlivými zařízeními
- **vytíženost** pedagogů (nárůst administrativní zátěže) i jednotlivých subjektů, nedostatek časového prostoru pro **spolupráci** aktérů ve vzdělávání, pro přenos dobré praxe, inspiraci, výměnu zkušeností
- chybějící **metodické orgány** pro zaštitění spolupráce shora
- „**konkurence**“ mezi školami
- **úpadek** stávajících organizací zabývajících se mimoškolními činnostmi
- **nezájem rodičů** („mám je pořád někam vozit“, „zbavil jsem se dítěte do kroužku“)
- **klesající zájem dětí** o organizované mimoškolní aktivity
- komplikované **dojíždění** pro přespolní

Návrhy řešení:

- vytvářet podmínky pro **systémovou spolupráci a intenzivní komunikaci** mezi jednotlivými **aktéry** různých stupňů vzdělání (výměna zkušeností, společné konference, semináře, workshopy, příklady dobré praxe, vzájemné hospitace, sdílený webový prostor apod.)
- podporovat rozvoj kompetencí dětí/žáků i **mimoškolně** (skauting, kroužky DDM, dobrovolní hasiči, ZUŠ aj.)
- podporovat **zájem rodičů** o mimoškolní aktivity dětí
- podporovat vznik a pestrost **nabídky** zájmového a neformálního vzdělávání
- využít potenciálu **mimoškolního a zájmového/neformálního vzdělávání** a rozšiřování jejich spolupráce se školami
- vytvářet podmínky pro **systémovou spolupráci a intenzivní komunikaci** mezi aktéry vzdělávání
- podpora **spolupráce ZŠ, MŠ, zřizovatele** a dalších **institucí**, propojování aktivit kmenové MŠ a ZŠ, spolupráce mezi venkovskými a městskými školami
- využití **leaderů, síťování** aktivních pedagogů, komunity pedagogů v regionu
- podporovat vhodné **doplňování vzdělávání**
- rozšíření **odloučených pracovišť**
- využívání nabídky i z **okolních (nemístních)** organizací

2.12 Povědomí o regionu, uplatnitelnost na trhu práce, kariérní rozhodování aneb vývoj a vazba začíná již na ZŠ

V území Hořicka je potřebou posílit spolupráci se středními školami i organizacemi v území, pro podporu kariérního rozhodování žáků, společně se systematickým kariérovým poradenstvím na školách. Vhodnými formami pro zviditelnění technických oborů jsou projektové dny ve školách, besedy s úspěšnými absolventy, exkurze atd. U dětí a žáků je třeba posilovat povědomí a zájem o region Hořicka, který se pyšní dlouholetou řemeslnou, kulturní a historickou tradicí.

Problémové oblasti:

- 1) nerozvinutá **spolupráce** se **středními školami** a dalšími organizacemi v regionu
- 2) nedostatečně rozvinutý systém **kariérového poradenství** na školách
- 3) nízké povědomí dětí a žáků o **regionu**

Příčiny:

- nízký počet **exkurzí** do skutečných provozů, nedostatek **financí** na ně a velká zatíženost škol - nedostatek času v rámci plnění ŠVP
- nízké **povědomí** dětí a žáků o **regionu**
- nerozvinutá **spolupráce** s organizacemi pro podporu povědomí žáků/děti o region
- dlouhodobý **celospolečenský nezájem** o učňovské obory ve srovnání s maturitními obory
- **nedostatečně proaktivní zájem** rodičů a potažmo dětí o celoživotní zájem o region – není vůbec/téměř v celé naší společnosti
- nedostatečně rozvinutý **systém kariérového poradenství** na školách a výukových aktivit vázaných na pozdější profesní život žáků
- nedostatečné využití kapacity **kariérových poradců** na školách
- **omezená a zkreslená představa** žáků (jejich okolí) o některých zaměstnáních
- **vliv rodičů** (nenechají dítě rozhodnout)
- nedostatečná opora ve vzdělávání týkající se **povědomí dětí a žáků o region** ze strany učitelů
- nedostatek **patriotů** v regionu předávající náklonost k domovu
- nedostatek **uvědomění ZŠ**, že vývoj a vazba na budoucí povolání **začíná již na ZŠ**
- vytvářet žákům příležitosti a podporu pro odpovědné **kariérní rozhodování** širším uplatněním kvalitního **kariérového poradenství** (volba povolání nebo dalšího vzdělávání), zařazením **výukových aktivit** představujících jednotlivé profese, odvětví a využití školních poznatků v životě a v práci (motivace pro vzdělávání a přípravu na povolání) a koncepčním **důrazem na matematiku a polytechnické vzdělávání** (konkrétně zaměřená motivace pro vzdělávání a přípravu na technická povolání v segmentu ohroženém nedostatkem kvalifikovaných pracovníků a odborníků)

Návrhy řešení:

- **projektové dny** – ukázky prací, řemeslníků apod.
- připomínat dlouholetou **řemeslnou, kulturní a historickou tradici** v této oblasti v ORP Hořice (kamenosochařství, strojírenství, textilní průmysl, zemědělská malovýroba, literární a umělecké vzory, kulturní spolky, síť uměleckých škol)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

- prověřovat soulad nabídky **středoškolských oborů** s aktuální poptávkou
- postupně se rozvíjející **spolupráce se středními školami**
- navýšení počtu **exkurzí** do skutečných provozů a zajištění finančních prostředků na dopravu pedagogů a žáků na ně + aby si to mohly děti vyzkoušet
- **besedy** se zajímavými a úspěšnými lidmi
- spolupráce škol s aktéry na trhu práce s možností uplatnění **inovativních forem spolupráce**, s podporou ORP
- podpora **MAP** pro podporu kariérového poradenství pro II. stupeň
- podporovat přirozený **zájem, učenlivost a zvědavost dětí** v předškolním věku
- spolupráce **dítě-učitel-škola-rodíč**
- vytvářet žákům příležitosti a podporu pro odpovědné **kariérní rozhodování** širším uplatněním **kariérového poradenství**
- rozvoj **kariérového poradenství** na školách, spolupráce s **kariérovými poradci** v posledních ročnících ZŠ
- posilování systému **pedagogicko-psychologického poradenství** a kariérového poradenství v intencích rozvoje klíčových kompetencí žáků včetně polytechnického vzdělávání
- pomáhat žákům **poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti** v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci
- zkvalitňování výuky a vzdělávacích programů škol – zvyšování **adaptability a uplatnitelnosti absolventů** na trhu práce (včetně materiálního vybavení)
- zlepšování podmínek pro výuku **technických oborů**, zvyšování motivace žáků ke vzdělávání se v těchto oborech (včetně např. zájmových kroužků, propojení praxe v podnicích a výuky)
- možnost nových akcí s **regionální** tematikou

2.13 Stabilizované a optimalizované legislativní, právní a finanční prostředí ve školách

V území ORP Hořice prostupuje mnoha tématy problém obrovské administrativní zátěže škol. To vyžaduje systémové změny ve školství včetně stabilizaci financování vzdělávacího systému a také optimalizaci podmínek pracovníků v regionálním školství. Území se potýká s absencí suplujících učitelů, nepedagogických pozic pro to, aby mohl být věnován větší prostor vzdělávacímu procesu, nadaným dětem nebo dětem se SVP, ale také pro vyšší možnosti pedagogů se vzdělávat nebo přenášet dobrou praxi a zkušenosti navenek i mezi sebou. Pozitivně jsou vnímány dotační možnosti a také spolupráce s MAP.

Problémové oblasti:

- 1) **nestabilní podmínky** ve školství
- 2) podmínky **pracovníků** v regionálním školství
- 3) nestabilní **financování** vzdělávání

Příčiny:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- problémy se zajištěním **dopravy** na akce, finanční zátěž
- absence **sdílených suplujících učitelů** pro větší flexibilitu učitelů pro vzdělávání a další akce škol
- absence pozice **projektového manažera** ve školách
- obrovská **administrativní zátěž** škol, nedostatek prostoru pro vzdělávací činnost, vyhoření
- **nekoncepčnost** při řešení **financování** vzdělávacího systému
- **personální poddimenzování** škol i školských poradenských zařízení nebo nekvalitní pedagogové
- změny v **legislativě** a nestabilní **systemové** nastavení školství
- **nesoulad** práce ministerstev (MŠMT, MPSV...)
- šíření poplašných zpráv a **dezinformací**
- **organizační** problémy při vzdělávání pedagogů v **málotřídních ZŠ**
- nedostatek stabilní **finanční podpory**, **dotační** problematika
- **finanční zajištění** pravidelné **spolupráce** s různými **odborníky**, lektory, rodilými mluvčími apod.
- **drahé** pracovní sešity a učební materiály

Návrhy řešení:

- možnost **dotační podpory** a spolupráce s projektem **MAP**
- dostatek **financí** na **provozní náklady** škol
- **pomoc zřizovatele** při zpracování a vyhodnocení veřejných zakázek
- využívat **lokálních projektů** + informace o nich
- sdílení **dobré praxe** v oblasti dotací a financování škol
- **střední článek podpory** - metodická podpora školám na daném území, poskytování aktuálních informací z oblasti školství, právní poradenství, zprostředkování komunikace mezi centrem a školami, podpora kooperace, sdílení zkušeností apod.
- podpora **stability** ve školství
- **zlepšení podmínek** pracovníků v regionálním školství
- **optimalizace personálu** na školách a systém **ucelené podpory profesního rozvoje pedagogů** dle vývojových trendů ve vzdělávání
- vyšší **podpora** na **investiční** potřeby škol
- zavedení sdílené pozice **suplujících učitelů**
- využití **online výuky** související s inovativním přístupem ke vzdělávání a její podpora
- aktivní vedení škol – **strategický přístup** ke směřování školy/pedagogů

3 Souhrnný přehled problémových oblastí v ORP Hořice

ROZDÍLY MEZI JEDNOTLIVÝMI ŠKOLAMI V ÚZEMÍ

- odchod části žáků ZŠ na **víceletá gymnázia**
- **odliv** dětí ze spádových MŠ do městských MŠ
- absence **strategického přístupu** k rozvoji školy (Strategické plány škol)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

ORGANIZAČNÍ A PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ PROVOZU ŠKOL, PROFESNÍ ROZVOJ PEDAGOGŮ A ŘEDITELŮ

- nedostatek **podpůrných pracovních pozic** na školách – školní psycholog, speciální pedagog, logopedický asistent, koordinátor pro podporu nadání, kariérový poradce, asistent pedagoga, projektový manažer, IT technik atd.
- **časová vytíženost** ředitelů a pedagogů na úkor vzdělávací činnosti, příliš **administrativy**
- potřeba **systematického vzdělávání** (pedagogů, ředitelů a dalšího školního personálu) dle vývojových trendů ve vzdělávání – profesní rozvoj, zvyšování kvalifikace
- nedostatečné začleňování vzdělávacích aktivit zaměřených na rozvoj **digitální gramotnosti** do výuky všeobecně vzdělávacích předmětů v kontextu plánované revize národních kurikulárních dokumentů (vč. kybernetické bezpečnosti)
- **zkreslené vnímání** pedagogické profese
- v porovnání s EU **podprůměrná profesní zdatnost** českých učitelů v oblasti **motivace** a **aktivního zapojování** žáků do výuky
- **online vzdělávání** – zavádění do výuky, připravenost pedagogická i technicky
- **nezastupitelnost** pedagogů (např. nemocnost nebo jiné pracovní povinnosti pedagogů) – nemožnost účasti na vzdělávání, hrozba nezajištění chodu škol(k)y, hrozba nekvalitně poskytované vzdělávací činnosti, nedostatek kapacity pro nadstandardní práci s dětmi, hrozba syndromu vyhoření, stres, přesčasy
- **nedostatečná kapacita ředitelů** pro vypracování dotačních projektů nebo strategických plánů škol

ROZVOJ INDIVIDUÁLNÍCH POTŘEB DĚTÍ (NADANÉ DĚTI, DĚTI SE SVP, INKLUZE)

- chybějící **včasná diagnostika** k nastavení podpůrných opatření a pozdní podchycení rizik vývoje dítěte, spolu s tím je ohrožen výchovně vzdělávací proces, přetíženost PPP a absence psychologů
- **nedostatek kvalitního personálu** pro práci s nadanými dětmi
- **vytíženost** asistenta pedagoga s více dětmi se SVP ve třídě – není prostor pro individuální práci a jednostranný přístup k dětem s poruchami učení či chování, i k nadaným dětem
- chybějící podmínky pro **začlenění** žáků se SVP do **mimoškolních aktivit**
- **způsob vzdělávání** nadaných dětí a talentů obecně (slabá podpora) i dětí se SVP
- častější **odklady** školní docházky
- chybí zařízení **jeslového** typu či **dětská skupina**
- **inkluze** na školách - související problémy
- nedostatečné **materiální vybavení**, podnětných pomůcek či doporučení na ně, nedostatek prostor, či nemožnost stavebních úprav škol pro žáky se SVP i nadaných dětí
- **bariérovost** škol (někdy nemožnost změny)
- **diskriminace** či šikana žáků nadaných i dětí se SVP, hrozba vzniku rizikového chování

INFRASTRUKTURA ŠKOL A FUNKČNÍ PROSTŘEDÍ ŠKOLY

- Nedostatek **pomůcek** ve vybavení školy - klasické, speciální, digitální (i bez potřeby instrukce učitele, ale zároveň se zpětnou vazbou,...), programů, her, audiovizuální a jiné techniky, strojního vybavení, materiálu pro výroby žáků

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- Nedostatek **materiálního zabezpečení** výuky (např. vybavení přírodovědných předmětů - Př, Fy, Ch)
- Nedostatek prostorů ve školách pro zřízení **odborných učeben** (jazykové, polytechnické, digitální, dílny...) pro rozvoj polytechniky a robotiky, jazykových schopností
- Nedostatek prostorů ve školách pro vybudování **školních knihoven, relaxačních zón, odpočinkových koutků** pro rozvoj čtenářské gramotnosti
- **Zastarávání** budov/prostor škol, dlouhodobé podfinancování školní infrastruktury, ekologická neúspornost starých budov
- **bariérovost** škol – nemožnost přístupu imobilních dětí

KVALITNÍ, BEZPEČNÁ A MODERNÍ ŠKOLA

- Ohrožování **bezpečného prostředí školy** a výuky vlivem moderních technologií a sociálních sítí
- Nedostatečně zajištěná výuka **digitálních kompetencí** (v MŠ i ZŠ)
- Nebezpečí **moderních technologií** a **internetová bezpečnost**

BEZPEČÍ, DOBRÉ KLIMA A ATMOSFÉRA VE ŠKOLÁCH

- hrozba **kriminality a rizikového chování** ve školách
- **klima ve třídách** - nepořádek žáků, náznaky nesnášenlivosti a nevhodného chování ze strany spolužáků, problémy při řešení mezilidských vztahů
- **klima školy** – nedostatky v kvalitě interpersonálních vztahů, vazeb a sociálních procesů ve škole vč. úrovně komunikace
- problémový **přechod** dětí na základní školy

ČTENÁŘSKÁ, MATEMATICKÁ A JAZYKOVÁ PREGRAMOTNOST A ÚSPĚCH KAŽDÉHO ŽÁKA

- Posílit **čtenářskou** pregramotnost
- Posílit **matematickou** pregramotnost
- Posílit **jazykovou** pregramotnost
- Rozvíjet osobnost dítěte po stránce **umělecké** a motivovat je k **celoživotnímu** učení

ČTENÁŘSKÁ, MATEMATICKÁ, JAZYKOVÁ GRAMOTNOST A ÚSPĚCH KAŽDÉHO ŽÁKA

- Posílit **čtenářskou** gramotnost
- Posílit **matematickou** gramotnost
- Posílit **jazykovou** gramotnost a logopedii
- Rozvíjet osobnost dítěte po stránce **umělecké** a motivovat je k **celoživotnímu** učení

ŠKOLA PRO PRAKTICKÝ ŽIVOT

- problematický rozvoj **digitálních, přírodovědných, technických a polytechnických** znalostí a dovedností dětí a žáků
- problematický rozvoj rozvíjení **sociální, mediální, finanční a občanské** (pre)gramotnosti
- problematický rozvoj rozvíjení **praktických** dovedností a **fyzické zdatnosti** dětí a žáků

SPOLUPRÁCE S RODIČI A VEŘEJNOSTÍ, KOMUNIKACE A PROPAGACE

- nízké **zapojování** rodičů a zákonných zástupců do života školy a do procesu vzdělávání
- špatná **spolupráce** s rodiči

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

- nízká **informovanost** rodičů
- nedostatečná **propagace** školy v širším okolí

ZÁJMOVÉ A NEFORMÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, SPOLUPRÁCE SE ŠKOLAMI A DALŠÍMI INSTITUCEMI, KOMUNIKACE MEZI AKTÉRY VZDĚLÁVÁNÍ

- **nedostatek časového prostoru** pro spolupráci MŠ, ZŠ a dalších aktérů ve vzdělávání, plně sdílet, inspirovat se, přenášet dobrou praxi, vyměňovat si zkušenosti
- slabá **komunikace** mezi pedagogy, slabé sdílení dobré praxe
- slabá **spolupráce** s odborníky v tématu klíčových kompetencí
- nedostatečná **motivace** a **nezájem** aktérů ve vzdělávání o spolupráci

POVĚDOMÍ O REGIONU, UPLATNITELNOST NA TRHU PRÁCE, KARIÉRNÍ ROZHODOVÁNÍ ANEB VÝVOJ A VAZBA ZAČÍNÁ JIŽ NA ZŠ

- nerozvinutá **spolupráce** se **středními školami** a dalšími organizacemi v regionu
- nedostatečně rozvinutý systém **kariérového poradenství** na školách
- nízké povědomí dětí a žáků o **regionu**

STABILIZOVANÉ A OPTIMALIZOVANÉ LEGISLATIVNÍ, PRÁVNÍ A FINANČNÍ PROSTŘEDÍ VE ŠKOLÁCH

- **nestabilní podmínky** ve školství
- podmínky **pracovníků** v regionálním školství
- nestabilní **financování** vzdělávání

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

